

ХУЛОСАИ

роҳбари илмӣ Исамитдинов Жорабек Бобобекович

ба диссертатсияи номзадии Юсупова Зарина Шарофитдиновна дар мавзӯи «Нақши Пешвои миллат дар рушди сиёсати иҷтимоӣ нисбат ба дастгирии занон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (охири асри XX – ибтидои асри XXI)», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илмҳои таърих аз рӯи ихтисоси 6.1.1. Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик) пешниҳод шудааст

Рисолаи диссертатсионии унвонҷӯ З.Ш. Юсупова ба омӯзиши ҷанбаҳои таърихӣ ташаккул ва рушди сиёсати иҷтимоӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти дастгирии занон дар охири асри XX – ибтидои асри XXI, бо таъкиди махсус ба нақш ва саҳми Пешвои миллат ҳамчун омили калидии давлатсозӣ ва таҳкими суботи иҷтимоӣ дар таърихи навини халқи тоҷик бахшида шудааст. Мавзӯи таҳқиқот ба самти муҳими ихтисоси 6.1.1. Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик) мансуб буда, равандҳои асосии рушди давлатдорӣ миллӣ, сиёсати иҷтимоӣ ва таҳаввули мавқеи иҷтимоӣ занонро дар давраи истиқлолият инъикос менамояд.

Таҳқиқоти мазкур ба таҳлили нақши Пешвои миллат дар ташаккул ва татбиқи сиёсати давлатӣ иҷтимоӣ, махсусан дар самти ҳифз, дастгирӣ ва баланд бардоштани мақоми занон дар ҷомеаи Тоҷикистони соҳибистиклол равона гардидааст. Давраи баъд аз ба даст овардани истиқлолият барои Ҷумҳурии Тоҷикистон марҳилаи мураккаби таърихӣ ба ҳисоб меравад, ки бо бӯҳрони сиёсӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоӣ, инчунин оқибатҳои ҷанги шаҳрвандии солҳои 1992–1997 тавҷам буд. Ин равандҳо ба сохтори иҷтимоӣ ҷомеа таъсири амиқ расонида, мавқеи иҷтимоӣ занонро низ ба таври ҷиддӣ тағйир доданд.

Дар шароити барқарорсозии сулҳ ва ваҳдати миллӣ, таҳти роҳбарии Пешвои миллат марҳилаи нави рушди давлатдорӣ иҷтимоӣ оғоз гардид. Дар ин марҳила сиёсати давлатӣ дар самти дастгирии занон ҳамчун ҷузъи муҳими

сиёсати иҷтимоии давлат ташаккул ёфта, як қатор санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва барномаҳои давлатӣ қабул ва татбиқ гардиданд. Ин иқдомҳо барои таҳкими мавқеи замон дар ҷомеа, васеъ гардидани иштироки онҳо дар равандҳои иҷтимоӣ, иқтисодӣ ва сиёсӣ заминаи воқеӣ фароҳам оварданд.

Бо вучуди пешравии назаррас, масъалаҳои муайяни иҷтимоӣ, аз ҷумла таъйин дар бозори меҳнат, зӯроварии хонаводагӣ, маҳдудияти имкониятҳои баробар дар таҳсилот ва шуғл то ҳол ҳамчун мушкилоти иҷтимоӣ боқӣ мондаанд. Аз ин рӯ, омӯзиши ҳамаҷонибаи сиёсати давлатӣ ва таҳлили нақши Пешвои миллат дар раванди бартарафсозии ин мушкилот аҳаммияти вижаи илмӣ ва таърихӣ дорад.

Мубрамияти таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки он равандҳои ташаккули сиёсати иҷтимоии давлати тоҷиконро дар давраи истиқлолият дар заминаи таърихи навини халқи тоҷик таҳлил намуда, саҳми роҳбарияти олии давлатро дар таҳкими суботи иҷтимоӣ ва баланд бардоштани мақоми замон нишон медиҳад. Ин раванд ҳамчун ҷузъи муҳими таърихи муосири Тоҷикистон арзёбӣ мегардад.

Ҳадафи асосии таҳқиқот таҳлили таърихӣ нақши Пешвои миллат дар ташаккул ва рушди сиёсати иҷтимоии Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбат ба дастгирии замон дар охири асри XX – ибтидои асри XXI, муайян намудани самтҳои асосии сиёсати давлатӣ, арзёбии натиҷаҳои татбиқи барномаҳои иҷтимоӣ ва баррасии саҳми он дар таҳкими давлатдорӣ милли мебошад.

Вазифаҳои таҳқиқот иборатанд аз:

- таҳлили шароити таърихӣ ташаккули сиёсати иҷтимоӣ дар Тоҷикистони соҳибистиклол ва таъсири ҷанги шаҳрвандӣ ба мавқеи замон;
- арзёбии қонунгузорӣ ва санадҳои ҳуқуқӣ оид ба ҳифзи ҳуқуқи замон;
- таҳлили нақши Пешвои миллат дар рушди сиёсати иҷтимоӣ ва давлатсозии милли;
- омӯзиши барномаҳои давлатӣ оид ба дастгирии замон ва иштироки онҳо дар ҳаёти сиёсӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоӣ;

• муайян намудани мушкилоти асосӣ ва таҳияи тавсияҳо барои такмили сиёсати иҷтимоӣ.

Сохтори диссертатсия ба талабот ҷавобгӯ мебошад.

Боби якум: «Нақши Пешвои миллат дар ташаккул ва рушди сиёсати давлатӣ оид ба ҳифзи иҷтимоии занон (1991–2021)» – ба таҳлили асосҳои меъёрӣ ва институтсионалии дастгирии занон бахшида шудааст. Зербоби аввал иқдомҳои Пешвои миллат, аз ҷумла таъсиси Кумитаи занон, қабули Конститутсияи соли 1994 ва барномаҳои давлатии баланд бардоштани мақоми занонро баррасӣ мекунад. Зербоби дуюм рушди сиёсати гендерӣ, қабули қонун дар бораи баробарии мардон ва занон (2005) ва ҷорӣ гардидани квотаҳои президентӣ барои духтаронро дар бар мегирад. Зербоби сеюм ҳамкориҳои давлат бо ташкилотҳои ҷамъиятӣ дар самти ҳифзи ҳуқуқи занон ва пешгирии зӯроварию инъикос мекунад.

Боби дуюм: «Ҷойгоҳи Эмомалӣ Раҳмон дар такмили сиёсати давлатӣ оид ба ҳифзи оила ва занон» – масъалаҳои ҳифзи саломатии модару кӯдак ва пешгирии зӯроварию хонаводагиро таҳлил менамояд. Зербоби аввал дастовардҳои соҳаи тандурустӣ, аз ҷумла коҳиши ғавти модарону кӯдакон ва беҳтар гардидани хизматрасониҳои тиббиро баррасӣ мекунад. Зербоби дуюм мубориза бо зӯроварию хонаводагӣ, қабули Қонуни пешгирии зӯроварӣ дар оила (2013) ва таъсиси марказҳои дастгириро дар бар мегирад.

Боби сеюм: «Саҳми Пешвои миллат дар рушди имкониятҳои иқтисодӣ ва шуғли занон» – ба масъалаи иштироки занон дар бозори меҳнат, касбомӯзӣ ва соҳибкорӣ равона шудааст. Зербоби аввал афзоиши иштироки занон дар идоракунии хоҷагиҳои деҳқониро нишон медиҳад. Зербоби дуюм дастгирии соҳибкорию занонро таҳлил намуда, нақши грантҳои президентӣ ва фаъолияти Ассотсиатсияи миллии занони соҳибкорро дар таҳкими мустақилияти иқтисодии онҳо таъкид мекунад.

Навгони илмӣ таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки бори аввал дар доираи ихтисоси 6.1.1. Таърихи ватанӣ нақши Пешвои миллат дар ташаккули сиёсати иҷтимоии давлат нисбат ба занон ҳамчун қисми муҳими таърихи

навини халқи тоҷик ба таври комплексӣ ва таърихӣ таҳлил мегардад. Дар таҳқиқот равандҳои асосии таҳаввули сиёсати давлатӣ, механизмҳои амалишавӣ ва натиҷаҳои иҷтимоии он муайян ва арзёбӣ карда мешаванд.

Аҳаммияти амалии таҳқиқот дар он аст, ки натиҷаҳои он метавонанд барои таҳияи стратегияҳои минбаъдаи сиёсати иҷтимоии давлат, такмили барномаҳои дастгирии занон, инчунин барои фаъолияти мақомоти давлатӣ ва ниҳодҳои иҷтимоӣ дар самти баробарии иҷтимоӣ истифода шаванд.

Муаллифи таҳқиқот дар чараёни иҷрои рисола доираи васеи сарчашмаҳои илмӣ, меъёрӣ-ҳуқуқӣ ва маводи бойгониро мавриди омӯзиш ва таҳлил қарор додааст, ки ин ба ӯ имконият додааст масъалаҳои таҳқиқотиро аз лиҳози таърихӣ ҳамаҷониба баррасӣ намояд.

Диссертатсия таҳқиқоти мустақил ва анҷомёфтаи илмӣ буда, дорои навгонии назариявӣ ва аҳаммияти амалӣ мебошад. Натиҷаҳои таҳқиқот дар конференсияҳои илмӣ баррасӣ гардида, дар нашрияҳои илмӣ инъикос ёфтаанд.

Ҳамин тариқ, рисолаи диссертатсионӣ ба талаботи ихтисоси 6.1.1. Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик) ҷавобгӯ буда, барои дарёфти дараҷаи илмии дахлдор тавсия карда мешавад.

Рохбари илмӣ:

**номзади илмҳои таърих, дотсенти
кафедраи таърихи халқи тоҷики МДТ
«Донишгоҳи давлатии Хучанд
ба номи академик Бобочон Ғафуров»**

Исамитдинов Ж.Б.

**Имзои Ж.Б. Исамитдиновро тасдиқ мекунам:
Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
МДТ «Донишгоҳи давлатии Хучанд
ба номи академик Бобочон Ғафуров»**

Сайдуллозода З.С.